

Åh, disse elendige missionsberetninger!

Af Kai Kjær-Hansen

Ved LCJE-konferencen i Zeist gav Kai Kjær-Hansen nogle glimt fra gamle dage. Her bringes det første, hvor han beskæftiger sig med penge og mission. Problemet med at skrive entusiastiske missionsberetninger, der måske ikke altid stemmer overens med virkeligheden, er naturligvis ikke kun et problem for dem, der skriver om mission til Israel. Det gælder alle missionsorganisationer, der lever af indsamlede midler.

Sætningen, »Åh, disse elendige missionsberetninger!« er en sarkastisk bemærkning, hentet fra en erindringsbog skrevet i 1904 af tyskeren H. Lhotzky om noget, der foregik i 1880'erne og 1890'erne i Bessarabien, det daværende sydvestlige Rusland, nærmere bestemt i byen Kishinev, hvor Josef Rabinowitsch boede og havde stiftet en jøde-kristen menighed med betegnelsen: »Den nye pagts Israelitter«, »*Bnei Israel, Bnei Brit Chadasha*«.

På en rejse til Palæstina i forsommeren 1882, hvis mål var at undersøge muligheden af en masseudvandring for de russi-

ske jøder til Palæstina, var Rabinowitsch blevet skuffet. Han var en kendt russisk oplysningsjøde, som bidrog med artikler i de velanskrevne jødiske blade i Rusland, og han var ikke taget til Palæstina for at finde Jesus. Men Jesus fandt ham. Ved afslutningen på sin rejse gik det på Oliebjerget op for ham, at Jesus var løsningen på jødespørgsmålet. Den historie skal ikke fortælles her. Han kom tilbage til Kishinev. I efteråret 1883 træder han offentligt frem med nogle teser, i foråret 1884 angribes han i det hebraiske blad Hameliz for sin forbindelse med den lutherske præst

i byen og anklages for, at han vil trække jødiske sjæle ind i Luthers net; kort tid efter – stadig i foråret 1884 – forhandler han i Kishinev med repræsentanter for et par udenlandske missionsorganisationer, og juleaften efter den russiske kalender, dvs. den 5. januar 1885, holder han sin første jødekristne gudstjeneste efter at have modtaget myndighedernes tilladelse her til.

Nyheden om Rabinowitschs bevægelse spredte sig enormt hurtigt overalt. Allerede i maj 1884 skriver den højt estimerede tyske professor Franz Delitzsch i forordet til de første do-

kumenter af Rabinowitsch, som han publicerede: »Fra Palæstina vendte han (Rabinowitsch) tilbage med løsenet 'Nøglen til Det hellige Land ligger i hænderne på vor broder Jesus'«. Og Delitzsch fortsætter med at hævde, at i »de to ord *Jeshua Achinu*« (Jeshua/Jesus vor broder) ligger tyngdepunktet i Rabinowitschs trosbekendelse og »vel også« bevægelsens tiltrækningskraft. At Rabinowitsch blev kendt for udtrykket »Jeshua Achinu« kan der ikke sættes et spørgsmålstegn ved. Tilstrækkeligt er det her at sige, at Rabinowitsch kort tid efter havde mere at sige om Jesus, end at han var jødernes broder. Rabinowitsch kunne bruge så at sige alle nytestamentlige betegnelser om Jesus. I en prædiken fra 1886 siger han: »Ja, Kristus er Alt. Han er Israel, Israels første- og eneste-fødte! Han er Toraen! Han er Gud!«

I februar 1885 kan det uden overdrivelse siges i *The Jewish Herald*, publiceret af et engelsk missionsselskab, at bevægelsen i Bessarabien »er blevet bemærket i pressen over hele verden«, idet det tilføjes, at »vi foran os har engelske, tyske, franske, italienske og amerikanske blade, verdslige og religiøse, jødiske og kristne, enten for eller imod, men alle mere eller

mindre interesserede i den...« Kendskabet til Rabinowitsch og »Den nye pagts israelitter« blev spredt med stor fart i de daværende udenlandske missionsblade. Et brev skrevet af den lutherske præst i Kishinev den 10. januar 1885 og sendt til Franz Delitzsch i Leipzig, som sender det videre til Den norske Israelsmission, når at blive trykt i nordmændenes missionsblad – allerede i januar måned! Samme år!

Nogle iagttagere var af den mening, at der blev skrevet for meget om Rabinowitsch. Således skriver tyskeren de le Roi følgende: »Om Rabinowitsch og hans gerning er der skrevet virkelig meget og til skade for bevægelsen også for meget.«

Om det, der blev skrevet og sat på tryk i missionsbladene om dem, der besøgte Rabinowitsch, skriver Lhotzky sarkastisk i sine erindringer i 1904: »Dermed fordærvede de alt det, som i hvert fald kunne have vokset godt i stilhed. Åh, disse elendige missionsberetninger...« og videre: »Mission behøver beretninger og penge. Den, der ikke skriver beretninger, kan ikke samle penge ind: Den, der ikke samler penge ind, kan ikke drive mission. Man kan arbejde i missionen uden ånd,

men ikke uden penge».

Lhotzkys bemærkninger om forholdet mellem missionsberetninger og penge er dejligt provokerende. At de også er overdrevne og stærkt tendentiøse er en anden sag. Rabinowitsch søgte offentlighed og publicity omkring sit arbejde. Han bad også om økonomisk støtte fra udenlandske bevægelsér – og fik den, selv om det i begyndelsen var en forudsætning, at den økonomiske støtte kun skulle være midlertidig. Som enhver, der modtager støtte fra anden side, undgik Rabinowitsch ikke at blive anklaget for at havde skiftet religion for pengenes skyld eller for at misbruge de midler, han fik betroet. Spørgsmålet om, hvorvidt den økonomiske støtte skadede bevægelsen, lader jeg ligge.

»Åh, disse elendige missionsberetninger! Sagde Lhotzky. »Man kan arbejde i missionen uden ånd, men ikke uden penge«.

Det har vist altid været svært at lave ordentlige missionsberetninger. Overdrivelser – villet eller ikke villet – om antallet af jøder, der er interesseret i Jesus eller er kommet til tro på ham, er det vist muligt at finde eksempler på i missionsrapporternes historie. Eksempler herpå findes i hvert fald i historien om

»Man kan arbejde i missionen uden ånd, men ikke uden penge«

Rabinowitsch. I et referat fra et møde i Uppsala, Sverige, i september 1885, som Wilhelm Faber holdt dér – Faber havde på det tidspunkt to gange været i Kishinev – siges der, at der til den første prædiken, som Rabinowitsch holdt i Kishinev, »samledes omkring 4000 mennesker, skønt lokalet ikke rummede mere end 600-700«. Den almindelige læser kunne her ved få indtryk af, at 4000 jøder var positivt interesserede, hvilket er en enorm overdrivelse, hvad enten denne skyldes Faber eller referenten.

Samme Faber nævner, at ved en gadedemonstration imod Rabinowitsch i februar 1885 var

der »omtrent 2000 jøder imod« Rabinowitsch. En russisk avis angiver – sikkert mere realistisk – antallet til 200-300.

Jeg har intet imod begejstring, når begejstring og entusiasme baseres på facts og realistiske observationer. Men i missionsrapporter findes der undertiden, hvad man kan kalde et »begejstringssprog«, som de, der skriver missionsberetninger, må forholde sig til. Dette begejstringssprog kan give sig udtryk i, at der tales om »fulde huse« – selv om der er mange tomme pladser i mødelokalet. Når man benytter sig af begejstringssproget, taler man om at »mange« kommer til tro. Hvis 10 personer kommer til tro, er det ikke løgn at tale om »mange«, når disse 10 sammenlignes med 1. Det er heller ikke løgn at sige, at der er titusindvis af jøder i dag, der tror på Jesus som Messias. Men i forhold til de »mange« jøder, der ikke tror på Jesus som Messias, er det stadig en minoritet – endda en meget lille minoritet – som tror på Jesus. Det skal siges åbent.

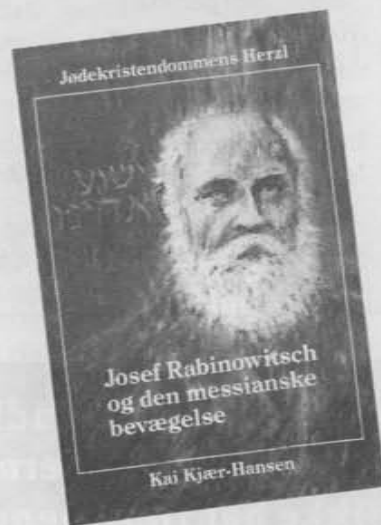
Når man kommunikerer, er det ikke så meget et spørgsmål om, hvad der siges eller skrives, men hvordan det sagte og skrevne bliver forstået. Jeg kunne ønske, at vi igennem vore rapporter kan lære vore ven-

ner, at kærlighed til det jødiske folk og iver efter at bringe evangeliet tilbage til det jødiske folk i sidste instans ikke baseres på, om tingene lykkes, men er baseret i den forpligtelse, som den korsfæstede og opstandne frelser har givet os.

Jeg tror på fortsat støtte, hvis vi igennem vore rapporter kan få held til at få det hørt, at for at udrette noget i jødemissionens tjeneste kræves der mere end Abrahams tro, mere end Moses' udholdenhed og mere end Jobs tålmodighed, som Lewis Way har sagt det.

»SE, NU SKABER JEG NYT«, siger Herren

Novel, en organiseret mission kræver også en masse penge. Og endnu mere Helligånd!

Bogen om Rabinowitsch kan stadig købes. Landskontoret har den. Pris kr. 225,-.